

Stijn CONINX

Filmmaker

Nauwgezet kiest Stijn CONINX uit welk filmproject hij aanvat en welk hij aan zich voorbij laat gaan. In al zijn films is liefde of de zoektocht naar liefde de rode draad, geweldscènes zul je bij hem niet snel vinden. De cineast betreurt dat de samenleving almaar meer een spiegel wordt van hetgeen op het witte doek wordt getoond. „Het zou eigenlijk omgekeerd moeten zijn.”

‘Ik hou niet van kijken met oogkleppen op’

Tom HEYLEN

Slechts weinigen in België trokken vorig jaar naar de bioscoop om *Soeur Sourire* te gaan bekijken. Nochtans werd deze kloosterzuster in de jaren 1960 met haar hitnummer *Dominique* een wereldster en achtervolgt het deuntje je urenlang, als het nog eens klinkt. Stijn CONINX toont er hoe Jeannine DECKERS, zo heette Soeur Sourire, liefde zoekt en probeert te geven. De vraag ‘Waarom?’ bepaalt voor hem wat er op het doek komt.

–Hoe kwam u erbij om in de filmwereld uw brood te willen verdienen?

Thuis groeiden we op met beelden. Mijn vader was fotograaf en toonde ons hoe hij door de lens naar mensen keek. Mijn moeder vulde dit aan met haar kunst verhalen te schrijven en structuur te geven. Theater, film, televisie – daarin wilde ik later iets doen. Op mijn zeventiende trok ik zelf naar *La nuit américaine*, een film die me aansprak. Dat deed me dromen van werk in de sector. Mijn ouders leerden ons dat we zeker iets moesten kiezen dat we graag doen. Mijn opvoeding zou ik kunnen omschrijven als vrij met duidelijke richtlijnen, zeker niet streng. Wij mochten vrij kiezen en ik koos dus voor het Rits, het huidige departement Audiovisuele en Dramatische Kunsten en Technieken van de Erasmus Hogeschool Brussel.

–En daarbij koos u meteen voor film?

Vanaf het derde jaar moesten we een richting kiezen. Televisie sloot ik uit, omdat de cursus van BRT-journalist Maurice De Wilde veel te dik was (*lacht*), maar vooral omdat ik niet zo graag studeerde en liever bezig was op de set. Ik liep drie maanden stage bij Robbe De Hert, toen hij *De Witte van Sichem* draaide. Toen wist ik het zeker: daar lag mijn toekomst. Ik werd veel gevraagd als eerste assistent. Na een zevental jaar en achttien speelfilms verder begon ik me echter vragen te stellen, en ging ik met de regisseur in discussie. Ik wilde niet meer om het even wat doen. Zo weiger ik geweld te filmen, als dat echt geen meerwaarde biedt in het scenario. Ik ben ervan overtuigd dat geweld op het witte doek of op televisie invloed heeft op de samenleving. De maatschappij wordt almaar meer een spiegel van de film in plaats van omgekeerd. Voor mij kan dat niet.

–Uw eerste film was *Hector*, een komedie.

Ik werkte als assistent bij Dominique Deruddere. Hij zou *Hector* draaien, maar dat overlapte met een andere productie. Zo belandde de vraag bij mij. Charlie Chaplin en Woody Allen intrigeerden me reeds langer,

van een komedie was ik niet bang. Het thema was een zoektocht naar liefde, in mijn films vaak de rode draad.

Ondertussen was ik echter ook in de weer met een project dat nog steeds niet is afgerond. Via Martin De Jonghe en zijn radioprogramma *Servicetelefoon* raakte me de problematiek van ontvoerde kinderen uit gemengde huwelijken. Jarenlang deed ik onderzoek naar het thema, en nog steeds droom ik ervan er ooit iets mee te doen. Sociaal onrecht en de zoektocht naar het waarom daarvan houdt me danig bezig. Het is dan ook geen toeval dat ik woordvoerder werd van de artiesten die het opnemen voor mensen zonder papieren.

–Met *Daens* en *Soeur Sourire* geeft u ook uw kijk op de Kerk.

Opgegroeid in een katholiek nest met de vrijheid ook verder te mogen kijken, werd tijdens mijn opleiding in het Rits mijn kijk verruimd door mensen als Jaap Kruithof, Etienne Vermeersch en André Vandenberg. Zij vormden een tegenpool bij wat ik van huis uit meekreeg. Ook het vele reizen verruimde mijn horizon, al bekijk ik alles nog steeds vanuit het perspectief dat mijn ouders me gaven.

„Geweld zal ik weigeren te filmen zolang het geen meerwaarde biedt voor het scenario”

In mijn films ziet de kijker dat ik niet houd van uniformen, instituten en hiërarchie. Ik probeer verder te kijken dan het uiterlijke. Vandaar dat ik heel wat kritiek kreeg, toen ik in 1993 de titel van baron aanvaardde. Ik heb er nooit aan gedacht die te weigeren. En eigenlijk ben ik blij dat ik hem aanvaardde, want nu kan ik vooroordelen doorprikken. Die titel heeft me niet veranderd. Ik draag nog steeds een gewone trui

Stijn baron Coninx blijft zichzelf, immuun voor rang en stand. © Mine Dalemans

en ben nog altijd dezelfde Stijn Coninx. Ik vergeet onbewust elke hiërarchie. Zo merkten enkele figuranten bij het maken van *Daens* op dat ik met hen op dezelfde wijze praatte als met Jan Decler. „Waarom zou ik jullie anders aanspreken?“, was toen mijn reactie.

Zo herschreef ik voor *Soeur Sourire* zelf de dialoog over roeping tussen Jeannine Deckers en de priester. Het gaat over liefde. Ik wil duidelijk maken dat ook een priester, niet vanuit zijn functie maar als mens, zoekt naar liefde. Ik ben ervan overtuigd dat ieder mens die de oogkleppen opzij legt, het goede voor heeft. Dat zie ik bijvoorbeeld wanneer hulp op gang komt bij de aardbeving in Haïti of bij de tsunami vijf jaar geleden. Dan verdwijnen alle verschillen. Ik probeer de kijker een beeld te geven zonder oogkleppen, zonder vooroordelen, en dat in negentig minuten tijd. Makkelijk is wat anders, maar het kan. Overal dreigt gevaar voor cliché. Vandaar dat ik tracht vooroordelen te doorprikken. Ik huiver

dan ook bij een programma als *Peeters & Pichal*. Hoe kun je in godsnaam met één sms genuanceerd antwoorden op een stelling als: „Waarom zoveel onbegrip voor werklozen?” Zo versterk je vooroordelen, en dat mag niet de rol zijn van de media.

–U komt duidelijk op voor achtergestelden, mensen met minder kansen. Zelf hebt u dove kinderen. Hebben zij minder kansen?

Onze wereld stortte even in, toen we te horen kregen dat onze Klaas doof was. Natuurlijk hadden we het anders gewild, maar onze barometer is dat onze kinderen gelukkig moeten zijn. Als ik zie hoe vrolijk ze zijn, dan ben ik tevreden. Met de huidige techniek van de implantaten is het voor onze kinderen opgelost. Wel ergert het me dat het RIZIV tot vóór kort slechts tussenkwam voor één implantaat. Voor brillen komen ze toch ook tussen voor twee glazen? Ik heb geen wetenschappelijke studie nodig om te weten dat je met twee oren beter hoort dan met één.